

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра філології

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ОСОБЛИВОСТІ БАГАТОМОВНОГО СЕРЕДОВИЩА СІЛ ПИЙТЕРФОЛВІВСЬКОЇ
СІЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ

КОРДОШ ІЗАБЕЛЛА ІШТВАНІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма: «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність: 014 «Середня освіта (Українська мова і
література)»

Рівень вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол №96 / 02.10.2023

Науковий керівник:

Барань Єлизавета Балажівна,

доктор філософії у галузі «Гуманітарні науки», доцент кафедри філології

(науковий ступінь, вчене звання, посада)

Завідувач кафедри:

Берегсасі Аніко Ференцівна,

зав. кафедри, доктор габілітований, професор

(науковий ступінь, вчене звання, посада)

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2024 року

Протокол № _____ / 2024

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра філології

Кваліфікаційна робота
ОСОБЛИВОСТІ БАГАТОМОВНОГО СЕРЕДОВИЩА СІЛ ПИЙТЕРФОЛВІВСЬКОЇ
СІЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ БЕРЕГІВСЬКОГО РАЙОНУ

Рівень вищої освіти: бакалавр

Виконавець: студентка IV-го курсу

КОРДОШ ІЗАБЕЛЛА ІШТВАНІВНА

Освітня програма: «Середня освіта (Українська мова і література)»

Спеціальність: 014 «Середня освіта (Українська мова і
література)»

Науковий керівник: **Барань Єлизавета Балажівна,**
доктор філософії у галузі «Гуманітарні науки», доцент кафедри
філології

(науковий ступінь, вчене звання, посада)

Рецензент: **Матей Рейка Ласлівна,**
доктор філософії, доцент

(науковий ступінь, вчене звання, посада)

**Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Filológia Tanszék

**A PÉTERFALVI KISTÉRSÉG TÖBBNYELVŰ KÖRNYEZETÉNEK
SAJÁTOSSÁGAI**

Szakedolgozat

Készítette: Kardos Izabella

IV. évfolyamos 014 „Középfokú oktatás (Ukrán nyelv és irodalom)”

szakos hallgató

Témavezető: Bárány Erzsébet, PhD, docens

(tudományos fokozat, cím, tisztség)

Recenzens: Máté Réka, PhD, docens

(tudományos fokozat, cím, tisztség)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ I ІСТОРІЯ СІЛ ПИЙТЕРФОЛВІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ.....	6
1.1. Походження назв населених пунктів Пийтерфолвівської сільської громади.....	6
1.2. Склад населення сіл Пийтерфолвівської сільської громади.....	8
РОЗДІЛ II НАСЛІДКИ УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКОЇ ДВОМОВНОСТІ.....	11
2.1. Особливості закарпатських українських та угорських говорів.....	14
2.2. З історії вивчення українсько-угорських міжмовних контактів.....	17
РОЗДІЛ III АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	19
3.1. Особливості мовного ландшафту Пийтерфолвівської сільської громади.....	19
3.2. Українські лексичні запозичення у мовленні мешканців.....	37
3.3. Статистика опитування населення.....	42
ВИСНОВОК.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60

ВСТУП

Робота присвячена дослідженню лексичних запозичень у мововживанні мешканців сіл Пийтерфолвівської сільської громади Берегівського району. Актуальність теми полягає у тому, що у мовленні мешканців багатонаціонального регіону чимало запозичень з мови сусідів. Уживання лексичних запозичень характерно не тільки для цієї території, але й для інших прикордонних сіл і міст, де разом проживає україномовне й угорськомовне населення. Дослідження може сприяти кращому розумінню поняття “запозичення” та його впливу на лінгвістичний пейзаж регіону.

Основним завданням нашої роботи є дослідження лексичних запозичень у мовленні угорськомовного й україномовного населення. Запозичення відбувалося і відбувається через різні причини. Окрім запозичень неабияку увагу наділено мовному ландшафту території Пийтерфолвівської сільської громади Берегівського району.

Мета дослідження – вивчення особливостей мовного середовища сіл Пийтерфолвівської сільської громади Берегівського району, виявлення лексичних запозичень у мовленні мешканців, аналіз запозичених лексичних одиниць.

Об’єкт дослідження – мовний ландшафт, мовлення мешканців сіл Пийтерфолвівської сільської громади Берегівського району Закарпатської області.

Предмет дослідження – особливості мовного ландшафту сіл Пийтерфолвівської сільської громади, мововживання мешканців.

Завдання дослідження – показати і проаналізувати мовний ландшафт сіл Пийтерфолвівської сільської громади, виявити специфічні мовні особливості у ньому, на основі анкетного опитування виявити специфіку мововживання мешканців, проаналізувати українські лексичні запозичення, виявлені у мововживанні жителів.

РОЗДІЛ І ІСТОРІЯ СІЛ ПИЙТЕРФОЛВІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ

Пийтерфолвівська сільська громада - об'єднана територіальна громада України, розташована у Берегівському районі Закарпатської області. Село Пийтерфолво — адміністративний центр. Утворена 2020 року шляхом об'єднання Пийтерфолвівської, Дюлянської, Неветленфолвівської, Великопаладської, Чепівської і Чорнотисівської сільських рад Виноградівського району. Площа — 194,9 км², населення — 19 702 осіб (2020 р.).

У складі Пийтерфолвівської сільської громади входить 16 сіл: с. Пийтерфолво (уг. Tiszaréterfalva), с. Тисобикень (уг. Tiszabökény), с. Форголань (уг. Forgolány), с. Велика Паладь (уг. Nagypalád), с. Фертешолмаш (уг. Fertősalmás), с. Дюла (уг. Szőlősgyula), с. Неветленфолу (уг. Nevetlenfalu), с. Ботар (уг. Batár), с. Нове Клинове (уг. Újakli), с. Оклі (уг. Akli), с. Оклі Гедь (уг. Aklihegy), с. Чепа (уг. Csepe), с. Гетиня (уг. Tiszahetény), с. Затисівка (уг. Csomafalva), с. Чорнотисів (уг. Feketeardó) і с. Холмовець (уг. Hömlőc).

У селах Пийтерфолвівської сільської громади більший відсоток населення належить до угорської нацменшини. Історія сіл тісно пов'язана із угорськими традиціями, це не є випадковим. Факт, що більший відсоток населення належить до угорської національності, свідчить про культурні традиції цієї громади. Історичні зв'язки з угорською культурою і традиціями впливають на мовні особливості та спосіб життя населення.

1.1 Походження назв населених пунктів Пийтерфолвівської сільської громади

Всі села мають історичні назви, які тісно пов'язані із угорськими традиціями. Назви сіл та географічних об'єктів пов'язані із легендами. Наприклад, с. Пийтерфолво та с. Тисобикень: свої назви село отримали у XVIII столітті. За легендою, король Угорщини Андрій подарував своєму феодалу маєток. Він розділив його між своїми синами — одного звали Петром (село назвали Пийтерфолво, що з угорської перекладається, як «село Петра»), а другому дісталася земля, де росло багато бобових (село назвали Тисобикень або ж «Бобове»).

Село Форголань має декілька історій, пов'язаних із назвою села. Селяни та навколишня громада не мали чіткого уявлення про походження назви села. Тому вони вигадали кілька красивих історій. Зокрема, згідно з однією з них, село назвали на честь дівчини, яку називали «Форголань» через її унікальний спосіб обертатися. Згідно із іншою там, де зараз стоїть село, колись протікала річка Тиса, з глибокими водами і

безліччю водоспадів. У одного мисливця була прекрасна дочка. Одного разу вона нахилилася з відром, щоб набрати води з Тиси, послизнулася і впала в річку. Хвиля підхопила її і затягла у водоспад. Її почув чоловік, який був неподалік. Він кинувся до річки, побачив дівчину у вирії і голосно кричав угорською: «Fogog a lány [Дівчина крутиться]!». За його словами, дівчинка крутилася. Врятувати її не могли. З часом річка Тиса обміліла, змінила своє русло і висохла на тому місці, де колись вирувала вода. Пізніше на цьому місці виникло село. Люди пам'ятали про випадок з дівчиною, і на честь неї село назвали Форголань.

Село Велика Паладь отримала назву за версіями мешканців: суфікс -d додали до угорського Pólo, Pál (це угорський антропонім). Дехто з місцевих мешканців вважає, що Нодь Полад утворився від назви низинної болотистої місцевості.

Назва села Чорнотисів угорською Feketeardó. Слово ардов походить від угорського слова *erdő* 'ліс'. Населені пункти з цим словом у назві вказують на те, що в цій місцевості жили лісники, лісова охорона та єгері, що вказує на зв'язок між місцевістю та лісом. Перша частина назви, яка в угорській мові поділяється на дві частини - це *fekete* 'чорний', у перекладі з угорської чорний ліс.

Назва села Затисівка цікава має свою легенду. Етимологія самого слова Чома невідома. Ймовірно, що одного з перших поселенців звали Чома, на честь якого і назвали село. За іншою версією, за часів Чехословаччини село називалося Чума на Тисі, яка, в свою чергу, називалася Чома, а названа вона була на честь жінки, чоловік якої помер під час епідемії чуми. Українська назва походить від географічного розташування на іншому березі річки Тиса.

Село Фертешалмаш. Назва Олмаш вперше з'являється 1319 році, коли Пийтер Фертеш, син Міко, заволоділи селом. Друга частина назви, «Фертеш», з'являється лише в XVIII - XVIII століттях. Деякі дослідники намагалися пояснити походження назви великою кількістю боліт в околицях села. Однак це не відповідає дійсності, і село оточене лісом.

Так як і всі інші села і село Дюла мала декілька назв. Попередня назва поселення - село Юрівці. Назва села Дюлаа, ймовірно, походить від антропоніма, яке українською перекладаємо як Юрій. Українська версія відрізняється тим, що від цього імені походить назва села, але незрозуміло, чому воно у множині. Можливо на цій території проживало декілька людей із таким іменем, ім'я Юрій (угорський відповідник Gyula) популярне і серед угорців і серед слов'ян.

Також с. Неветленфолу мала декілька назв. У різні історичні часи село

Неветленфолу називалося по-різному: Дьокгазо, Дьокфолво, Діакфолво, Гокфолу, Неветленфолу, Даково, Дяково. Деякі дослідники вважають, що назва села походить від слів *деак*, *дяк*, що на угорською, слов'янськими та румунською означають грамотну людину або писаря. Назву села важко визначити звідки походить, але однозначно має стосунок до угорської, румунських та українських традицій.

Село Холомець є винятком і свою назву отримало не від угорців. Холмовець – назва слов'янського походження, походить від слова «пагорб», «холм», на що вказує горбиста місцевість, де розташоване село.

Назви сіл та історія цієї території пов'язані із традиціями декількох меншин або не одноразово традиціями сусідів. Такі легенди можуть відображати не лише історичні події, а й культурні та релігійні вірування народу. Добре нам відомі історичні взаємини угорського та слов'янських народів, тому не є дивним походження назв сіл Пийтерфолвівської сільської громади. Пийтерфолвівська сільська громада — це землі, що розташовані на перетині традиційних угорських та слов'янських територій, історія яких багата на взаємовпливи та обмін культурними та релігійними традиціями. Історія Пийтерфолвівщини, ймовірно, відображає вплив як угорської, так і слов'янської культур. Можливо, тут збереглися легенди про переселення та взаємодію обох народів. Важливою частиною історії можуть бути також релігійні обряди та свята, що відображають синкретичний характер культурної обміну. Зміни назв сіл на Пийтерфолвівщині можуть бути пов'язані з різними етапами історії цієї території, зокрема змінами влади, політичними та адміністративними реформами. Кожна нова епоха могла приносити свої корективи до назв сіл, відображаючи новий контекст та ідеологію.

1.2 Склад населення сіл Пийтерфолвівської сільської громади

Населення Пийтерфолвівської сільської громади становить близько 19 702 осіб (станом на деякі події важко визначити точну кількість населення). Найбільше жителів має село Чорнотисів приблизно 2232 осіб, а найменше село Затисівка 301 осіб. Число населення пов'язане з подіями, які відбуваються у країні і площею сіл.

Однозначно не можемо визначити національність населення. У таких селах як с. Гетеня і с. Холомець переважає українське населення, а у всіх інших селах відносно більше угорців. Такий розподіл населення пов'язане із історією Закарпаття, а точніше цього регіону.

Вибір мов, які використовує населення, пов'язане із розташуванням території, де

проживають. Населення сіл, які проживають поблизу кордону, часто вивчають і знають мову сусідніх держав. У таких селах як: Холмовець, Оклі Гедь, Оклі, Нове Клинове, Ботар, Неветленфолу, Дюла, які неподалік від румунського кордону деякий відсоток населення володіє румунською мовою. Населення Пийтерфолвівської сільської громади важко назвати одномовним.

Рідну мову населення Закарпаття і території Пийтерфолвівської сільської громади важко визначити, але це може бути пов'язано з тим, що більшість населення є двомовним. Білінгвізм – характерне явище для населення Закарпаття.

За допомогою опитування, яке ми проводили серед жителів сіл Пийтерфолвівської сільської громади можемо зробити узагальнення, що більшість респондентів вважають себе угорцями.

Отже, ось деякі висновки про національність і рідну мову населення сіл Пийтерфолвівської громади на основі проведеного опитування:

Національний склад:

- Значна частина населення відноситься до угорської національності, особливо з огляду на історичні зв'язки та локалізацію угорських традиційних територій.
- Є представники слов'янських національностей, зокрема українці, які мешкають у цьому регіоні.

Рідна мова:

- Багато мешканців розмовляють угорською мовою як рідною, особливо якщо вони вважають себе угорцями за походженням.
- Також є населені пункти, де розмовляють слов'янською мовою (українською), тому є і представники не лише угорської національності.

Мовне розмаїття:

- На території сіл існує мовне розмаїття, де різні мови використовуються в повсякденному спілкуванні залежно від національного складу та індивідуальних виборів мешканців.

Хоча кількість румунськомовного населення невелика, але представники румунської національної спільноти теж проживають на території сіл. Це може бути пов'язано з історичними, культурними та географічними факторами регіону і близькістю кордону. Враховуючи різноманітність національного складу, можна припустити існування мовного різноманіття в селах Пийтерфолвівської сільської громади. Угорська, українська та румунська мови використовуються в повсякденному спілкуванні

мешканців. Використання не лише однієї мови під час спілкування є характерним явищем серед населення цієї території.

Отже, на Закарпатті проживають представники понад 100 національностей. Територія Пийтерфолвівської сільської громади не є винятком, однак ця територія обмежується декількома нацменшинами. Згідно з опитуванням виявлено, що на території проживають угорці, українці і незначне число румунів. Окрім національності, виділяємо і різноманітність мов, культур і вірувань. Ці висновки підкреслюють міжетнічну різноманітність та культурну спадщину сіл Пийтерфолвівської сільської громади, яка відображає багатство та унікальність Закарпаття як регіону, де зустрічаються різні національності та культури.

РОЗДІЛ II НАСЛІДКИ УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКОЇ ДВОМОВНОСТІ

Українсько-українська двомовність може мати різноманітні наслідки: як позитивні, так і негативні.

Позитивні:

- Збагачення мови: використання різних діалектів або варіантів української мови чи угорської може призвести до розширення лексичного та граматичного складу мови.
- Культурна різноманітність: двомовність відображає різноманіття культурних та лінгвістичних традицій в різних регіонах України. Українсько-угорська двомовність характерна для частини населення Закарпаття.
- Толерантність: двомовність сприяє більшому розумінню та толерантності між людьми з різних регіонів. Двомовні особи більш толерантні до людей іншої національності.

Негативні:

- Особи, які володіють двома мовами, ці мови не використовують якісно.
- На Закарпатті чи в інших регіонах не залишається суто україномовне або угорськомовне населення.

Українсько-угорську двомовності не можемо охарактеризувати лише позитивними чи негативними рисами, така поєднання мов не є однозначним.

Білінгвізм – це реальна соціально-мовна ситуація, сутність якої полягає у співіснуванні і взаємодії двох мов у межах одного мовного колективу (Островський 2020: 176).

Визначення поняття «двомовність» («білінгвізм»)

№ п/п	Визначення	Автор	Назва праці
1.	Білінгвізм – це реальна соціально-мовна ситуація, сутність якої полягає у співіснуванні і взаємодії двох мов у межах одного мовного колективу.	Островський 2020: 176.	Білінгвізм в умовах полікультурного середовища Закарпаття
2.	Білінгвізм (або двомовність) – здатність індивіда чи	Кульбіда 2011: 6.	Концепція білінгвального

	лінгвокультурної спільноти почергово використовувати дві мови для забезпечення комунікативних потреб; реалізація здатності користуватись почергово двома мовами; практика почергового спілкування двома мовами.		навчання осіб з порушенням слуху
3.	Під білінгвізмом здебільшого розуміють практику індивідуального або колективного використання двох мов у рамках однієї державної чи соціальної спільноти у відповідних комунікативних сферах	Дуда 2000: 1.	Українська мова. Енциклопедія. – К.: “УЕ”, 2000.
4.	Білінгвізм - це особливий стан суспільного життя, за якого спостерігається і визнається співіснування та функціонування двох мов у межах держави	Поличева 2023: 124.	Поняття «білінгвізм» та його особливості у художніх текстах
5.	Білінгвізм – реальне мовно-соціальне явище, що проявляється у співіснуванні двох мов у одному соціальному, етнічному прошарку суспільства.	Царьова 2017: 135.	Білінгвізм як багатонаціональне явище
6.	Білінгвізм – це посередник сучасної комунікації, що кардинально перетворює соціальний аспект існування людини.	Пундев 2022: 29.	Психологічні особливості структури лідерських якостей студентів-білінгвів

У мовознавстві виділяють різні описи на характеристику двомовності чи білінгвізму. Для покращення аналізу обрали визначення різних вчених. Вчені мають різні підходи до характеристики білінгвізму, але вони часто згодні на основному

принципі: білінгвізм – це здатність однієї особи (або колективу) використовувати дві мови. Визначення про білінгвізм (двомовність) характеризується використанням двох мов однією особою. Білінгвізм може використовуватися однією особою і колективом (соціумом).

Двомовність є характерним явищем на Закарпатті. Двомовні особи часто використовують запозичення, більше разів ніж одномовні особи. Що стосується угорців Закарпаття, то це корінна й упорядкована двомовність меншини. Іншими словами, громада не стала меншістю через територіальні зміни, але з політичних міркувань переважна більшість її членів зазвичай знайомиться з державною мовою лише в школі (Beregszászi-Csernyicskó 2003: 41), її перша мова (угорська) юридично підпорядкована державній (українській) (Csernyicskó 1998: 198). Крім того, значна частина угорців Закарпаття є угорською двомовною (Csernyicskó 1997: 88), тобто використання угорської мови в приватній сфері є майже винятковим, тоді як на формальних рівнях використання мови реалізується на основі державних правил та мовних навичок особи. Це означає, що через становище меншин угорці на Закарпатті можуть використовувати рідну мову лише в обмежених ситуаціях, а у формальному спілкуванні змушені використовувати державну та російську мову (Csernyicskó 1997: 88). У колишньому Радянському Союзі в принципі всі національності та мови були рівними. Тим не менш, російська мова, як мова спілкування між народами, займала привілейоване місце з політичних, економічних, ідеологічних і, не в останню чергу, військових причин (Csernyicskó-Melnyk 2007: 138; Csernyicskó 1998a: 145–146; Csernyicskó 1998b: 5). Тобто фактично російська мова була державною, але не називалася і не могла називатися, бо в Радянському Союзі не було державної мови, встановленої законом (Zoltán 2003: 22). Тобто, використання російських запозичень відбувалося таким чином: люди, які народилися чи жили в СРСР у тих умовах краще звикли до російської мови ніж до української. Тому запозичення із мови якою особа володіє краще відбувається. Що стосується угорців Закарпаття, то це корінна й упорядкована двомовність меншини. Українську мову чи російську особи засвоїли дома від сім'ї або в школі. Стосовно того, яка влада була таку мову, при СРСР російську, а при Незалежній Україні українську.

2.1 Особливості Закарпатських українських та угорських говорів

Вивчення місцевих різновидів мови, її територіальних діалектів і говірок, проводить спеціальна галузь мовознавства – діалектологія. С. Бевзенко у виданні «Українська діалектологія» подає таке визначення: українська діалектологія — «це наука про українську діалектну мову, про місцеві різновиди української мови, її місцеві, територіальні діалекти. Вона вивчає закономірності живої народної мови в усій розмаїтності її місцевих діалектів і говірок, а також географічне поширення діалектних явищ мови, окреслення певних діалектних одиниць у їх системі тощо» (Бевзенко 1980: 8).

Р. Сердега твердить, що «діалектологія (від гр. слів діалектос – розмова, говір і логос – слово, вчення) як галузь мовознавства вивчає місцеві різновиди мови або територіальні діалекти чи говірки» (Сердега 2011: 11).

Розрізняють діалектологію описову (статичну, хронічну) й історичну (діахронічну). Українська діалектологія вивчає закономірності живої народної мови, її місцевих діалектів і говірок, оскільки ця мова, за спостереженнями дослідників, не є хаотичною, а підвладна мовним законам, які функціонують на всіх її рівнях. Саме у цьому проявляється її важливе науково-теоретичне і практичне значення: діалектологія постачає цінний матеріал для історії мови, історичної граматики, етнолінгвістики, а також для таких наук, як історія, археологія, етнографія, фольклористика (Сердега 2011: 28).

Предметом української діалектології є вивчення говорів української мови. Жива народна розмовна мова кожного народу має фонетичні, морфологічні, синтаксичні та лексичні риси, які варіюються залежно від місцевості її поширення. Відмінності ці й у кількісному, й у якісному відношеннях можуть бути неоднаковими, різне також і їхнє територіальне виявлення.

Щодо територіального обсягу та глибини мовних розбіжностей місцевих різновидів мов у діалектології вживають такі основні поняття: говірка, говір (діалект), група говорів (діалектна група), наріччя.

З-поміж названих термінів упродовж останніх десятиріч найбільших змін зазнав термін говірка. У енциклопедії «Українська мова» вказано, що говірка – найменша одиниця територіальної диференціації діалектної мови; є реальною комунікативною системою, засобом спілкування мешканців одного, рідше кількох населених пунктів (Гриценко 2004: 102).

На сучасному етапі розвитку діалектології розрізняють три групи говорів, або

наріччя:

- поліську, або північноукраїнську (на території сучасної Чернігівської області, в північних районах Сумської, Київської, Житомирської, Рівненської та Волинської областей, а також у ряді південних районів Білорусії),
- південно-західну (на території Вінницької, Хмельницької, Тернопільської, Львівської, Івано-Франківської, Чернівецької, Закарпатської областей, у південних районах Житомирської, Ровенської, Волинської областей, у деяких районах Черкаської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської областей, а частково – в Польщі, Чехословаччині, Румунії),
- південно-східну (на території південних районів Київської та Сумської областей, на всій території Харківської, Донецької, Полтавської, Дніпропетровської, Запорізької, Херсонської, Черкаської, Кіровоградської, Миколаївської, Одеської областей (в останніх чотирьох областях виняток становлять окремі райони), в Кримській, а також у суміжних районах Курської, Белгородської, Воронежської, Ростовської областей Росії і в Краснодарському краї та ін.) (Лизанець 2003: 25).

Закарпатський говір (або ж – середньозакарпатський говір, підкарпатський говір, південнокарпатський говір). Поширений у долинах Карпат і правого берега р. Тиси. Говірки цього типу функціонують у деяких українських селах Румунії. Закарпатський говір характеризується збереженням ряду давніх елементів фонетики, граматики, лексики. Говори Закарпаття діляться на кілька великих говірних груп, що найбільше різняться континуантами етимологічних *o*, *e* в новозакритому складі. Це східнозакарпатські говірки - тересвянського-річанські, або східномарамороські, центральнозакарпатські - надборжавського-латорицькі, березькі, західнозакарпатські - ужансько-лаборецькі, ужанські й східноземплінськ, північнозакарпатські, або верховинські. (Німчук 2004: 189).

Основні риси цього говору, як зазначає В. В. Німчук у енциклопедії «Українська мова», сформувалися на кінець XVI – початок XVII ст. (Німчук 2004: 191).

Закарпатські говори, як і будь-які діалекти, мають свої особливості, які відрізняють їх від інших діалектів української мови. Закарпатські говори є одними з найцікавіших українських діалектів, багатих історією та культурою. Ось кілька характерних рис закарпатських говорів:

- Лексика: закарпатські говори мають свою унікальну лексику, яка може відрізнитися від стандартної української мови. Це може бути викликане

історичними, культурними та етнічними впливами.

- Вплив інших мов: Закарпаття має багату історію контактів з іншими народами та культурами, що може впливати на мовний склад і особливості говорів. Наприклад, у деяких регіонах може бути помітний вплив словацької, угорської або румунської мови.
- Етнічні особливості: Закарпаття є домівкою для різних етнічних груп, таких як українці, угорці, румуни, словаки та інші. Це може відобразитися в мовному вживанні та особливостях говорів через взаємодію цих етнічних груп.

Отже, закарпатський український говір є одним з архаїчних говорів карпатської групи діалектів. У цілому, закарпатські говори є частиною багатошарової мозаїки мовної культури України, яка відображає багатство та різноманітність української мовної спадщини.

Закарпатські угорські говори — це діалекти угорської мови, які вживаються у Закарпатській області України. Ці говори є результатом взаємодії угорської, словацької, румунської та української культурних впливів, які змішалися в цьому регіоні протягом століть. Закарпатські угорські говори мають свої особливості в лексиці, граматиці та фонетиці, порівняно з класичною угорською мовою, яка використовується угорцями в Угорщині. Ці відмінності часто зумовлені впливом інших мов та культур, що існують у регіоні. Угорські говори Закарпаття є цінним етнолінгвістичним явищем, яке відображає багатство культурного розмаїття та історичних зв'язків на території Закарпаття.

Закарпатські угорські діалекти належать до так званого північно-східного діалектного регіону, який простягається на схід від типу Абауй (*ő-ző*), приблизно від нижньої течії Гернад (*Hernád*) до лінії Шайо-Тиса-Чап-Виноградів (*Sajó-Tisza-Csáp-Nagyszőlős*), на північ, до діалектної межі. Значна частина північно-східного діалектного регіону фактично виходить за межі сучасної Угорщини, охоплюючи переважно територію Румунії та України. Західна половина діалектної групи Унг належить до Східної Словаччини, тоді як значна частина старого Сатмара належить до Румунії. Це також підтверджує праця Югаса 2001 року. Таке географічне положення породжує особливе мовне та культурне розмаїття, яке сприяє багатому та різноманітному діалектному скарбу регіону.

Югас Дежо північно-східний регіон поділяє на три діалектні групи. Це такі, як:

1. Саболч-Сатмарі, Берег-Угоча, який включає діалекти між Мункачем і Хустом;
2. Унг, у ньому наведено діалекти району Ужгорода і сусідньої східної Словаччини;
3. Марамарош, існували місцеві діалекти комітату Марамарош, які не утворюють єдиної групи.

(Juhász 2001: 292)

Горват Катерина виділяє таких закарпатсько угорських говорів за фонетичним складом:

1. Мовні острівці району Рахів та діалект Солотвино;
2. Вишково, діалектний острів у районі Хусті;
3. Діалекти районів Виноградова і Берегова;
4. Діалект Шаланки - Виноградівського району;
5. Діалекти Бадалово (Берегівського району) і Дерцен (Мукачівського району);
6. Велика Добронь (Ужгородського району) і Ракошино (Мукачівського району) палоц діалектні острови;
7. Діалекти районів Ужгорода і Мукачева.

(Horváth 1976: 54)

Закарпатсько українські та угорські говори відрізняються від інших територіальних говорів завдяки своїй специфічній історії, культурним та мовним взаємодіям і унікальним діалектним характеристикам. Використання говорів цього регіону робить мовлення мешканців Пийтерфолвівської сільської громади унікальним.

Українська мова на Закарпатті зазнала впливу не лише українських діалектів, але й сусідніх слов'янських та угорських мов. Це може виявитися в специфічних лексичних особливостях, фонетичних характеристиках та граматичних конструкціях, які відрізняють закарпатський український від інших діалектів.

Угорська мова на Закарпатті через має свою унікальність через довгу історію та взаємодію з українською та іншими мовами регіону. Це може проявлятися в угорських говорах через використання специфічних слів, фраз та мовних конструкцій, які є унікальними для цього регіону (запозичень).

Така мовна та культурна різноманітність робить мовлення мешканців Закарпаття дуже цікавим та неповторним. Мова мешканців Пийтерфолвівської сільської громади не є винятком. Використання запозичень, двомовність і різноманітність говорів робить мову унікальним і неповторним.

2.2. З історії вивчення українсько-угорських міжмовних контактів

Зв'язок між українським та угорським народами справді має глибокі історичні корені. Початковий контакт між українцями та угорцями датується часами великої міграції угорців (IX ст.), коли угорські племена заселили Карпатський басейн. Цей етап історії описаний у літописі «Повість минулих літ», що свідчить про значення цього події для обох народів.

Київська Русь та Угорщина межували одна з одною, що сприяло виникненню дружніх стосунків, торгівлі та культурного обміну. У результаті такої взаємодії виникла різноманітна суспільна та культурна обстановка, яка вплинула на розвиток обох народів. Важливо відзначити, що спільність культурних рис та способів життя не лише підтверджує взаємодію, а й свідчить про важливість цього зв'язку для обох народів.

Ці давні зв'язки між українським та угорським народами є важливим аспектом їхньої спільної історії та сприяли формуванню культурного розмаїття та розвитку обох народів у Центральній та Східній Європі.

Угорська мова відноситься до фіно-угорської мовної сім'ї і використовує модифікований латинський алфавіт, перебрати (запозичити) різні лексеми із слов'янських мов. Це є нормою для сусідніх національностей. Угорці запозичили більше слів ніж слов'яни. Значна кількість слов'янських запозичених слів в угорській мові пов'язана головним чином з тим, що після завоювання угорцями Європу культура була замінена європейською культурою, яка була передусім посередником слов'янських народів.

Після зростання кількості слов'янських слів угорською мовою, з'явилися вчені, які шукали зв'язок між угорською та слов'янськими мовами, оскільки це явище викликало інтерес у лінгвістичній спільноті. Дослідження про зв'язок між слов'янськими мовами проводився і показав, що ці мови мають багато спільних рис та неабияку кількість спільних слів. Схоже дослідження до слов'янських та угорських мов не показав такий результат. Тому, угорська мова спільні слова із слов'янськими запозичила під час давньої взаємодії між державами.

У сучасному контексті, угорсько-українські міжмовні контакти відображаються у взаємних культурних впливах, мовному спілкуванні та взаємодії між представниками обох культур. Це створює можливості для подальшого розвитку культурного розмаїття, взаєморозуміння та співробітництва між угорським та українським народами. Загалом, угорсько-українські міжмовні контакти є важливим елементом

взаємодії між цими двома народами, відображають їхню спільну історію та сприяють збереженню та розвитку культурної спадщини обох країн.

РОЗДІЛ III АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ

Під час написання роботи обрали різні види досліджень. У першій частині слухали мову мешканців Пийтерфолвівської сільської громади і склали невеликий словник, де можете побачити слово, яке використовується мовцями, літературний відповідник і переклад угорською мовою. Для написання словника використовували почуте під час розмови в публічних місцях.

Друга частина охопила мовний ландшафт сіл Пийтерфолвівської сільської громади. Зробили фотографії про всі прояви мовного ландшафту і подали аналіз. Під час аналізу фотографій враховували різноманітні аспекти мовного вживання, такі як написи на табличках, оголошення магазинів та назви вулиць.

Третя частина проходила через анонімне опитування населення. Населення охоче взяла участь у опитуванні і цим допомогли здійснити опис мовної ситуації Пийтерфолвівської сільської громади. Опитування населення - це чудовий спосіб отримати відгуки та думки мешканців про мовну ситуацію в їхній громаді. Під час аналізу результатів використовували діаграми різних видів і надали конкретне пояснення до них.

3.1. Особливості мовного ландшафту Пийтерфолвівської сільської громади

Мовний ландшафт – новий об’єкт соціолінгвістики. Публічний простір заповнений найрізноманітнішими текстами: вівісками, рекламами, дороговказами, етикетками чи навіть графіті. Соціолінгвістика окреслює цю форму функціонування мови терміном «мовний ландшафт», який позначає «видимість мов у публічних і комерційних знаках на певній території чи у певному регіоні». Йдеться про «мову дорожніх транспарантів, рекламних білбордів, назв вулиць, топонімів, вівісок магазинів, знаків на урядових будівлях тощо» (Landry 1997: 25).

Закарпаття регіон, який характеризується своєю історичною та традиційною різноманітністю: різних конфесій, різні національності та різноманітність використання мов. Враховуючи таку широку палітру етнічних груп, мов та конфесій, можна припустити, що мовна ситуація в цьому регіоні може бути досить складною та динамічною, тому і мовний ландшафт цього регіону багатоскладовий.

Село Велика Паладь

Фото №1.

Фото №2.

Таблиці, які вітають людей при в'їзді до села Велика Паладь. Вітання і назва села подано українською та угорською мовами. Назва села угорською є важливою для збереження рідної мови та культури угорського населення.

Фото №3.

Назви вулиць у селі Велика Паладь теж двомовні. Вулиця названа на честь великого угорського революціонера Лайоша Кошута. На його честь у центрі села встановлено пам'ятник.

Фото №4.

Пам'ятник Лайоша Кошута встановлено перед реформатською церквою. На відкритті пам'ятника відзначали 1000-річчя створення держави Угорщини та 800-річчя заснування села.

Велика Паладь багатогранне село. Окрім культурної спадщини, у селі можете побачити і різноманітні вівіски для торгівлі. Цими вівісками доповнюються мовний ландшафт села. Вівіски та рекламні матеріали можуть бути важливим елементом мовного ландшафту будь-якого населеного пункту. Вони відображають мовні впливи, які присутні у даній спільноті, а також відображають її культурні та комерційні аспекти. Різноманіття мовних елементів на вівісках може відображати мовну різноманітність чи мовні контакти у даній області. Така різноманітність робить мовний ландшафт ще більш цікавим та багатограним.

Фото №5.

Фото №6

Ці угорськомовні вивіски покращують продаж у магазинів села. На фото №5 бачимо таблицю, на якій показано напрям до села Фертешолмаш. Коло неї рекламна вивістка угорською.

Фото №7

Пам'ятник на цвинтарі на честь загиблих мешканців села під час Другої світової війни. Прізвища та імена написані угорською мовою, адже загиблі - представники угорської національності.

Фото №8

Таблиці на стіні музичної школи села Велика Паладь двомовні. На першій «Україна Nagypaládi Művészeti Iskola Nagyszőlősi járás Kárpátalja», а на другій український переклад «Україна - Великапаладьська Дитяча Школа Мистецтва (ДШМ) Виноградівського району Закарпатської області». Місцеві та діти сусідніх сіл навчаються у цій музичній школі, де є унікальна можливість навчатися грати на цитрі.

Село Фертешолмаш

Фото №9

Фото №10

Таблиці, які зустрічають нас при в'їзді до села Фертешолмаш. На фото №9 можна побачити і герб села, який однозначно вказує на назву місцевості, тому і зображена яблуня. Вітання написано двома мовами. На фото №10 назва села теж подана двома мовами, такий надпис зручний для всіх.

Фото №11

Фото №12

Назви вулиць села Фертешолмаш теж мають двомовні назви. На фото №11 зображено назву нової вулиці, яку створено недавно, тому і має назву *Молодіжна* (угорською *Ifjúsági*). На фото №12 таблиця вулиці Лойоша Кошута на честь угорського революціонера.

Село Пийтерфолво

Фото №13

Фото №14

Бачимо двомовний покажчик на фото №13 при в'їзді в село. На ній зображений герб села. Інша таблиця (фото №14) у кінці села, поблизу дороги до села Ботар, ця таблиця теж двомовна.

Фото №15

Фото №16

Найдавніший магазин села Пийтерфолво має назву «Hangua bolt», а українською «Магазин гондью». Назву магазину не перекладено українською, а просто написано українськими літерами.

Фото №17

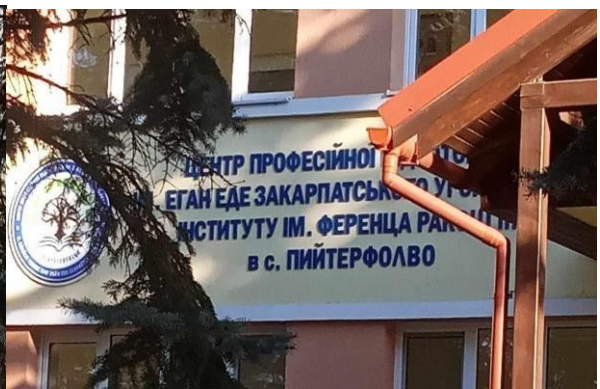

Фото №18

Напис на стіні навчального закладу села Пийтерфолво двомовний. Тут навчаються студенти професійного центру ім. Еде Еган та учні угорського ліцею.

Фото №19

Фото №20

На фото №19 зображений магазин, де продають м'ясо. Усі написи двомовні: назва магазину та графік його роботи. Графік роботи указано лише за середньоевропейським часом. Вважаємо, що доцільно було б графік роботи подати й за київським часом, адже це офіційний часовий пояс в Україні.

На фотографії №20 бачимо вивіску, на якій подана інформація про продаж власного меду місцевим мешканцем. Задля успішності підприємницької діяльності інформацію написано двома мовами: українською та угорською. Вважаємо, що українською доцільно було написати продукти бджолярства, адже бджолярнею називають господарство (ферму) для розведення бджіл.

Фото №21

У Пийтерфолвівській сільській громаді поширеними є назви вулиць на честь відомих угорських діячів, тому у селі Пийтерфолво можемо побачити вулицю названу на честь Ференца Ракоці II.

Село Форголань

Фото №22

Фото №23

При в'їзді у село нас зустрічає двомовна таблиця з назвою села, гербом. Аналогічна двомовна є при виїзді.

Села Федорове та Вовчанське

Села Федорове та Вовчанське в наш час є частиною інших сіл: Федорове є частиною села Пийтерфово, а село Вовчанське – частиною села Тисабикень, але покажчики назв сіл не знято.

Фото №24

Фото №25

Шкода, що герби пошкоджені, але добре видні написи можуть зберегти частину культурної спадщини та інформувати відвідувачів про історію та традиції цих сіл. Написи можуть мати значення як для місцевого населення, так і для туристів, які бажають дізнатися більше про місцеву культуру та історію.

Село Тисобикень

Фото №26

Фото №27

На фото №26 бачимо головну вулицю села Тисобикень – Ілони Зріні (названо на честь матері Ференца Ракоці II). Напис українською не зовсім правильний – онім Ілона у родовому відмінку однини має закінчення -и, тобто доцільно писати вулиця Ілони

Зріні.

Фото №27 на якій зображено двомовний напис вулиці, який дістало назву на честь Ференца Ракоці II. Назви вулиць Ілони Зріні та Ференца Ракоці є частиною мовного ландшафту села й Пийтерфолвівської сільської громади, і символічним для угорського населення.

Фото №28

Фото №29

На фото №28 та №29 вказано Затисянський етнографічний музейний комплекс, який є туристичним місцем для зацікавлених дізнатися більше про традиції та культуру затисянців. Напис на фото №28 є українським та угорським, а на фото №29 українським та англійським. Ці надписи є яскравим прикладом мовного ландшафту села Тисобикень.

Це цікавий приклад мовного ландшафту, де використання кількох мов на надписах свідчить про багатомовність та культурний контакт в даній області. Такі надписи відображають гостинність та бажання сприяти розумінню його культурних та історичних аспектів для різних аудиторій. Це також може підвищити інтерес до музею серед відвідувачів з різних країн та мовних груп.

Фото №30

На фото №30 бачимо угорський напис на плакаті квіткового магазину. Це цікавий елемент мовного ландшафту, який відображає багатомовність та культурний контекст даного регіону. Угорський напис на плакаті квіткового магазину може вказувати на те, що угорська мова є важливою для місцевої спільноти чи є однією з офіційних мов у даному регіоні. Це також може бути стратегічним кроком для привернення уваги угорської частини населення чи туристів, які володіють угорською мовою.

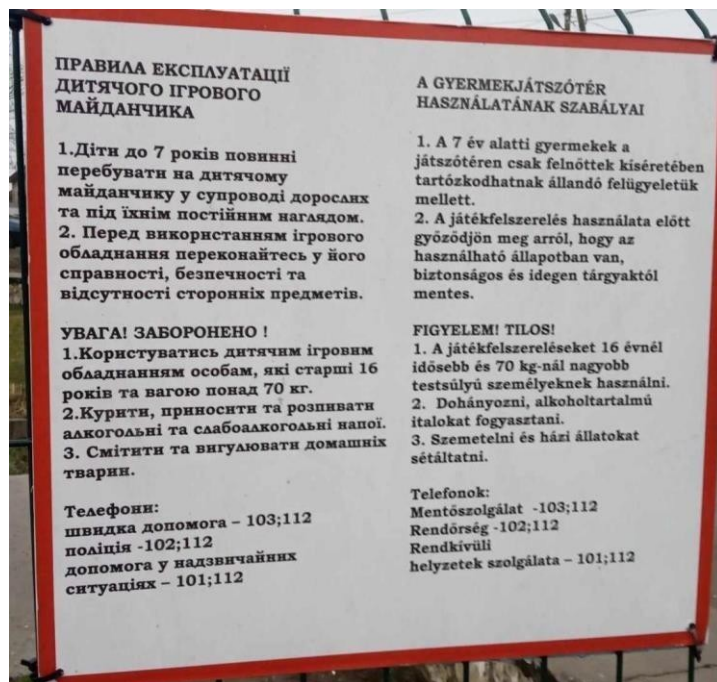

Фото №31

На фото №31 представлено правила експлуатації дитячого ігрового майданчика. Ліворуч напис і вся необхідна інформація українською мовою, а праворуч це все

угорською мовою. Прекрасний приклад двомовності та багатомовності, яка відображається у правилах експлуатації дитячого ігрового майданчика на фото №31. Такий підхід дозволяє всім користувачам отримати необхідну інформацію рідною мовою, що сприяє зрозумінню та безпеці використання майданчика. Така двомовність є важливим кроком у створенні відчуття включеності та рівності для всіх громадян, незалежно від їхньої мовної приналежності.

Село Дюла

Фото №32

На фото №32 двомовну таблицю, яка вітає нас у в'їзді до села Дюла. Можемо побачити вітальні слова, герб, указано рік заснування села.

На в'їзді до села Дюла є двомовна таблиця, яка вітає гостей з вітальними словами та надає корисну інформацію про село. Такі вітальні знаки створюють приємну та гостинну атмосферу для відвідувачів, показуючи їм повагу та гостинність місцевого населення. Вказівка на рік заснування села і герб додають історичний контекст та глибину до цього привітного вітального знаку, що може бути цікавим для туристів та інших відвідувачів.

Фото №33

Приклад відображення культурного та історичного спадку через назву вулиці Шандора Петефі в селі Дюла. Шандор Петефі - видатна постать угорської літератури та національного руху, і його ім'я на вулиці свідчить про важливість його внеску в історію та культуру регіону. Двомовна таблиця вулиці відображає багатомовність і культурний контекст даної області, дозволяючи гостям та мешканцям з різних мовних груп зрозуміти і відчувати цей культурний символ.

Фото №34

Фото №35

На фотографії №34 та фото №35 бачимо двомовні реклами. Ці реклами на машинах є креативними. На одній з них напис російською та угорською. Загальновідомо, що вивчення російської мови дедалі частіше виходить з ужитку. Двомовні реклами на машинах, особливо з урахуванням різних мовних комбінацій, таких як російська та угорська. Факт, що реклама включає російську мову, може свідчити про існування попиту на російськомовний контент у даному регіоні або про існування мовного різноманіття. Незважаючи на зміни у мовному ландшафті, такі креативні рекламні рішення відображають гнучкість та адаптивність бізнесу до мовних та культурних потреб споживачів.

Село Неветленфолу

Фото №36

На фотографії №36 таблиці, які зустрічають при в'їзді до села Неветленфолу. На першому плані назва села двомовна, а на задньому плані вітання, герб села та дата заснування села. Це чудовий приклад використання двомовності для вітання та представлення села. Перша таблиця з двомовною назвою села є чудовим способом вітати гостей і показувати різноманітність мовної культури в даному регіоні. Задній план з гербом села та іншою інформацією, такою як дата заснування, доповнює загальний контекст та надає цікаву інформацію про історію та традиції села. Такий підхід до представлення села створює гостинну та привітну атмосферу для усіх, хто відвідує це місце.

Фото №37

Плакат, який створено на день села. Назва села двомовна для зручності всіх гостей. Це дійсно прекрасна ініціатива створити двомовний плакат до дня села. Такий підхід враховує різноманітність мов та культур, які можуть бути присутніми серед учасників

заходу. Це створює атмосферу гостинності та зручності для всіх учасників та гостей, незалежно від їхньої мовної приналежності.

Фото №38

Фото №39

На фотографії №38 головна вулиця села Неветленфолу представлена українською мовою, а на фото №39 вулиця Фогодо двомовна. Fogadó українською перекладаємо як готель. У вулиці Неветленфолу представлено українською мовою, а у вулиці Фогодо - двомовна назва. Такі різноманітності у мовних назвах вулиць можуть відображати різні аспекти мовної та культурної динаміки у різних частинах даного регіону. Українська назва вулиці може відображати мовні впливи чи домінантність української мови у певних районах, тоді як двомовна назва вулиці Фогодо може відображати багатомовність та культурний контакт у цьому регіоні. Такі відмінності створюють різноманітність та цікавість мовного ландшафту даної області.

Село Ботар

Фото №40

Для Закарпаття типовим є такі таблиці із написами назви сіл, тому не є винятком і Пийтерфолвівська сільська громада і село Ботар. На першому плані таблиця із українським та угорським написом: вітання, герб назва села та рік заснування села. На

другому плані – назва села двома мовами.

Село Оклі

Фото №41

Головна таблиця назви села Оклі представлено українською та угорською мовами. Ця таблиця є унікальною і покращує колорит мовного ландшафту Пийтерфолвівської сільської громади.

Фото №42

Назва вулиці в селі Оклі названа на честь великого реформатора Яноша Калвина. Реформатська (протестантська) віра для місцевих жителів є важливою так само як і етнографічні традиції цієї місцевості. Таблиця вулиці двомовна (українська й угорська).

Фото №43

Унизу таблиці, яка відноситься до реформатської церкви, можемо побачити інформацію чотирма мовами, а саме: українською, угорською, англійською та німецькою. Представленням різноманіть мов збагачується мовний ландшафт Закарпаття і вужчого регіону села Оклі.

Село Чапа

Фото №44

Фото №45

Вулиця Фогороші (фото №44) названа на честь багатї сім'ї, які проживали на цій вулиці. Назва вулиць Мир(у) (фото №45) є розповсюдженими на Закарпатті, зокрема в Пийтерфолвівській сільській громаді.

Вулиці отримали свої назви в селі Пийтерфолвівської сільської громади. Назви вулиць, що відображають історичні або культурні аспекти, часто мають важливе

значення для місцевої спільноти та додають унікальності до місцевого мовного ландшафту. Вулиці, названі на честь відомих родин або місцевих історичних подій, можуть мати значення для жителів та відображати їхні зв'язки з місцевими традиціями та спадщиною.

Фото №46

Вивіска тракторного магазину в селі Чапа є двомовною, а переважна більшість населення також володіє обома мовами. Це свідчить про те, що у селі активно діє двомовна спільнота, де використання обох мов є повсякденним явищем. Наявність тракторного магазину є важливою для сільських господарств, які займаються землеробством, і відображає потреби та характер даної спільноти. Такі магазини є ключовими для забезпечення сільськогосподарськими технічними засобами та інструментами, що допомагає розвивати сільське господарство в регіоні.

Фото №47

Фото №48

На фотографіях №47 і 48 бачимо важливі складові мовного ландшафту села Чапа – таблицю, яка вітає та проводить гостей та жителів села. Оформлення цієї таблиці є унікальним. Оформлення таблиці, що вітає та проводить гостей та жителів села,

унікальне. Такі таблиці є важливою складовою мовного ландшафту, оскільки вони створюють атмосферу гостинності та привітності. Унікальне оформлення може відображати унікальні традиції, культурні особливості або мистецький стиль даного регіону. Такі елементи додають колориту та індивідуальності до місцевого середовища.

Село Нове Клинове

Фото №49

На фотографії №49 бачимо важливі складові мовного ландшафту села Нове Клинове. Ці таблиці є прикладом двомовного середовища. На таблиці зверху добре видно український надпис, а на нижній угорський.

Фото №50

Вулиця Шевченка в селі Нове Клинове має двомовну назву. Таблиця доповнює мовний ландшафт і добре відображає двомовність населення. Приклад інтеграції двомовності в місцевий мовний ландшафт. Двомовна назва вулиці Шевченка в селі Нове Клинове відображає різноманітність мовних та культурних аспектів у цьому регіоні. Такі таблиці є не лише важливою частиною місцевого середовища, але й відображають повагу до різних мовних груп та сприяють збереженню та підтримці мовної різноманітності.

Село Оклі Гедь

Фото №51

Село Оклі Гедь при вході вітає нас угорськомовною таблицею. У регіоні Клинової гори характерним є здебільшого угорськомовні вивіски чи таблиці. Спостереження щодо домінантності угорськомовних вивісок чи таблиць у регіоні Клинової гори. Така особливість мовного ландшафту може відображати історичні та культурні зв'язки даного регіону з угорськомовною спільнотою, або ж може бути наслідком демографічних, етнічних та мовних впливів. Такі вивіски не лише вітають гостей, але й відображають багаточаровість та різноманіття мовної культури в цьому регіоні.

3.2. Українські лексичні запозичення у мовленні мешканців

Лексичні запозичення у мові угорськомовного населення Пийтерфолвівської сільської громади є помітним, але звичним. Східнослов'янські запозичені лексеми доповнюють мову місцевих жителів і робить мову унікальною. Звичайно, включення

східнослов'янських запозичень може відображати історичні та культурні зв'язки з сусідніми регіонами, де поширені слов'янські мови. Ці запозичення можуть створювати унікальний лінгвістичний відтінок і додавати до багатства та різноманітності мовного ландшафту Пийтерфолвівської сільської громади. Такі особливості сприяють розвитку мовної ідентичності та культурного різноманіття в цьому регіоні. Лексичні запозичення у мові угорців можуть бути досить різноманітними і відображати вплив інших мов або культур на угорську мову.

Ми склали невеликий словничок східнослов'янських запозичень, які використовує населення Пийтерфолвівської сільської громади. Зібрані нами слова почуті під час розмов, чи вибрані із проведеної нами анкетування.

Опис зібраними нами лексемами має східнослов'янське запозичення, українсько літературний відповідник та угорський переклад. Таким способом можемо чітко пояснити вживання цих слів.

Словник запозичених слів

Антропоніми

Чоловічі

Ádálybert 'Адальберт' < уг. Béla

Iván 'Іван' < уг. János

Joszip 'Йосип' < уг. József

Kolya 'Коля' < уг. Miklós

Olekszij 'Олексій' < уг.

Elek Szása 'Саша' < уг.

Sanyi

Sztepán 'Степан' < уг. István

Vászily 'Василь' < уг. László

Zsenya 'Женя' < уг. Jenő

Жіночі

Álla 'Алла' < уг. Ella

Ivána 'Івана' < уг.

Johanna Kátya 'Катя' < уг.

Katalin

Marina 'Марина' < уг.

Margit Olena 'Олена' < уг.

Pona *Szófia* ‘Софія’ < уг.

Zsófia *Vira* ‘Віра’ < уг. Elvira

Словникова база даних

ambulatórium ‘амбулаторія’ < уг.

rendelő aptecska ‘аптечка’ < уг.

elsősegély doboz apteka ‘аптека’ < уг.

gyógyszertár

avárijja ‘аварія’ < уг. baleset

avarijka ‘аварійка’ < уг. elakadásjelző

ármia ‘армія’ < уг. hadsereg

bagázs ‘багаж’ < уг. csomagtartó

balkon ‘балкон’ < уг. erkély

bánka ‘банка’ < уг. üveg

bátárejka ‘батарейка’ < уг. elem

bázár ‘базар’ < уг. piac

berkassza ‘беркаса’ < уг. takarékpénztár

beszetka ‘беседка’ < уг. pavilon

bezpeka ‘безпека’ < уг. biztonság

bida ‘біда’ < уг. baj

birzsa ‘біржа’ < уг. munkaközvetítő

biznisz ‘бізнес’ < уг. vállalkozás

blin ‘блін’ < уг. a fenébe

bordácski ‘бордачки’ < уг. kesztyűtartó

brákk ‘брак’ < уг. hiba

brát ‘барат’ < уг. fiú testvér

brezent ‘брезент’ < уг. ponyva

brigád ‘бригада’ < уг. csapat

brigadéros ‘бригадир’ < уг. főnök

buhálter ‘бухгалтер’ < уг.

könyvelő bulacska ‘булочка’ < уг.

kifli butilka ‘бутилка’ < уг. üveg

butyka ‘будька’ < уг. bódé

csájnyik ‘чайник’ < уг. vízforraló

cseburek ‘чебурек’ < уг. húsos táska

csemodán ‘чемодан’ < уг. poggyász

csurma ‘чурма’ < уг. börtön
dáj ‘дай’ < уг. adj
dáváj ‘давай’ < уг. indulj
debil ‘дебіл’ < уг. nem normális
dezsuralni ‘дежур’ < уг. szolgálni
diszk ‘диск’ < уг. felni
doverenaszt ‘довереност’ < уг. meghatalmazás
dovidka ‘довідка’ < уг. igazolás
drobilka ‘дробилка’ < уг.
kötőő *drusza* ‘друса’ < уг.
barát *druszák* ‘друси’ < уг.
barátok *druzsba* ‘дружба’ < уг.
barátság
dubinka ‘дубинка’ < уг. baseball ütő
edelvejsz ‘еделвейс’ < уг. dízel vonat
elektricska ‘електричка’ < уг. elektromos
vonat *eszkovátor* ‘ексковатор’ < уг.
markológép *exkurszija* ‘екскурсія’ < уг.
kirándulás
familia ‘фамілія’ < уг. családnév
felcser ‘фелчер’ < уг.
orvossegéd *flakon* ‘флакон’ < уг.
palack
flamájaszter ‘фломайстер’ < уг. filctoll
golova ‘голова’ < уг. biró
grecka ‘гречка’ < уг.
hajdinakása *gripp* ‘грип’ < уг.
influenza *griveny* ‘гривень’ < уг.
hrivnya *gruppa* ‘група’ < уг.
kategória
gruscovka ‘грущовка’ < уг. emeletes ház
gyitdom ‘дитячийдом’ < уг. árvaház
harakterisztika ‘характеристика’ < уг.
jelemzés *hibrik* ‘гібрик’ < уг. fehér szőlő
izolenta ‘ізолента’ < уг. szigetelőszalag

kalanka ‘калонка’ < уг. hangfal
kanalizáció ‘каналізація’ < уг. emésztő, csatorna
kapison ‘капішон’ < уг. kapusni
karacse ‘короче’ < уг. röviden
karridor ‘коридор’ < уг.
folyosó
kártocska ‘карточка’ < уг. egészségügyi kiskönyv
kása ‘каша’ < уг. rizs
kirpica ‘кирпич’ < уг. téglá
kóla ‘кола’ < уг. üdítő
kompót ‘компот’ < уг.
befőtt
könverta ‘конверт’ < уг. boríték
konzerva ‘консерва’ < уг. konzerv
kopek ‘копійка’ < уг. érme
krászovki ‘красовки’ < уг.
sportcipő
kréska ‘кришка’ < уг. befőttes üveg fedő
kroska ‘кришка’ < уг. fedő
kurtka ‘куртка’ < уг. felső
kvártéj ‘квартира’ < уг.
albérlet *láger* ‘лагер’ < уг.
tábor *magazin* ‘магазин’ < уг.
bolt *májka* ‘майка’ < уг. trikó
marsutka ‘маршрутка’ < уг. busz
mashina ‘машина’ < уг. mosógép
meducsi ‘медучилище’ < уг. orvosi
ne bidá ‘не біда’ < уг. semmi baj
pácán ‘пацан’ < уг. pasi
pácska ‘пачка’ < уг. csomag
pálocski ‘палочки’ < уг.
pálcikák *pára* ‘пара’ < уг. óra
pár
pászport ‘паспорт’ < уг. személyi
pelmenyi ‘пелмені’ < уг. húsos

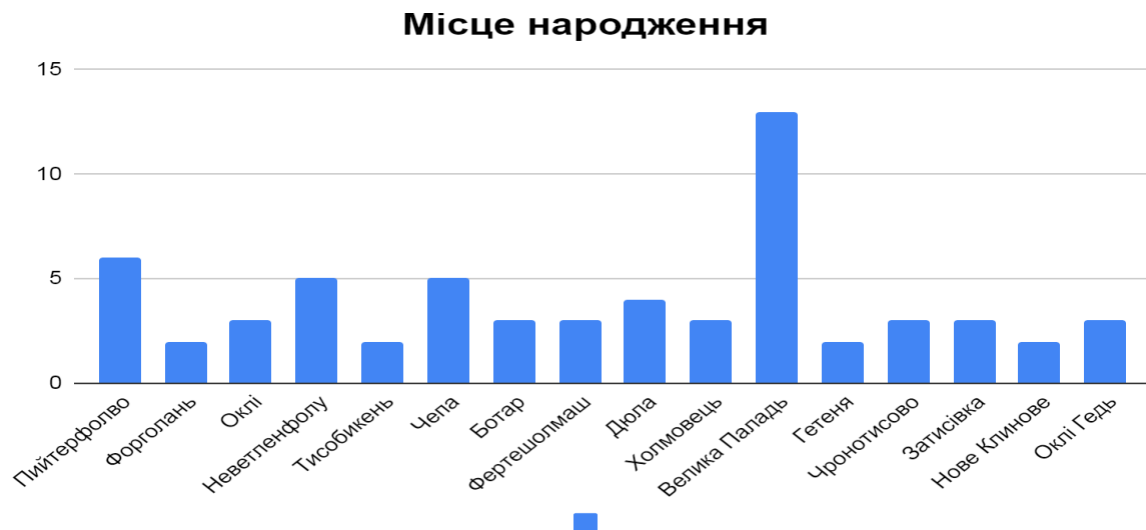
derelye piva ‘пиво’ < уг. sör
poncsik ‘пончики’ < уг. fánk
poveszka ‘повеска’ < уг. behívó
praszta ‘просто’ < уг. egyszerűen
práva ‘права’ < уг. jogosítvány
probácste ‘пробачте’ < уг.
elnézést *rezinka* ‘резинка’ < уг.
gumi *romáska* ‘ромашка’ < уг.
székfű
saslik ‘шашлик’ < уг. nyárson sült hús
správka ‘справка’ < уг. igazolás
számohon ‘самогон’ < уг. főzött
pálinka *szasziszki* ‘сосиски’ < уг. virsli
szipi ‘стипендія’ < уг. ösztöndíj
szkocs ‘скоч’ < уг. szigetelő szalag
szojárka ‘солярка’ < уг. gázolaj
szorinka ‘сторінка’ < уг. oldal
szpirt ‘спирт’ < уг. alkohol
tumbocska ‘тумбочка’ < уг. éjjeli szekrény
tusanka ‘тушенка’ < уг. lönchús
tyipá ‘тіпа’ < уг. például
ukszusz ‘уксус’ < уг. ecet
zákáz ‘заказ’ < уг.
rendelés
zákuszka ‘закуска’ < уг. előétel
zdorov ‘здоров’ < уг. szevasz
zelyonka ‘зеленка’ < уг. tintura

3.3. Статистика опитування населення

Анкетування проводилося в онлайн просторі. Питання стосувалися жителів Пийтерфолвівської сільської громади. Ми запропонували 24 питання, отримали відповідь від шістдесяти двох осіб. Анкетування було анонімне. Відповіді опрацьовано у формі діаграм. Питання стосувалося місця народження, місце проживання, національність, вік, стать і використання запозичених слів. Запозичення, які були зазначені в анкеті, опрацьовали і записали у укладений нами словник лексики жителів

Пийтерфолвівської сільської громади. За походженням ці запозичення є східнослов'янськими. Серед запозичень були й антропоніми.

Анкетування проводилося двома мовами, бо не всі жителі цієї території добре володіють українською мовою. Більшість населення рідною мовою вважає угорську мову, вони проживають тут компактно. Загальновідомо, що Закарпаття довгий період було у складі Угорщини. Ці території близько до угорського та румунського кордонів. Тому не є рідкісним є явище двомовності. Нижче використані діаграми є власними.

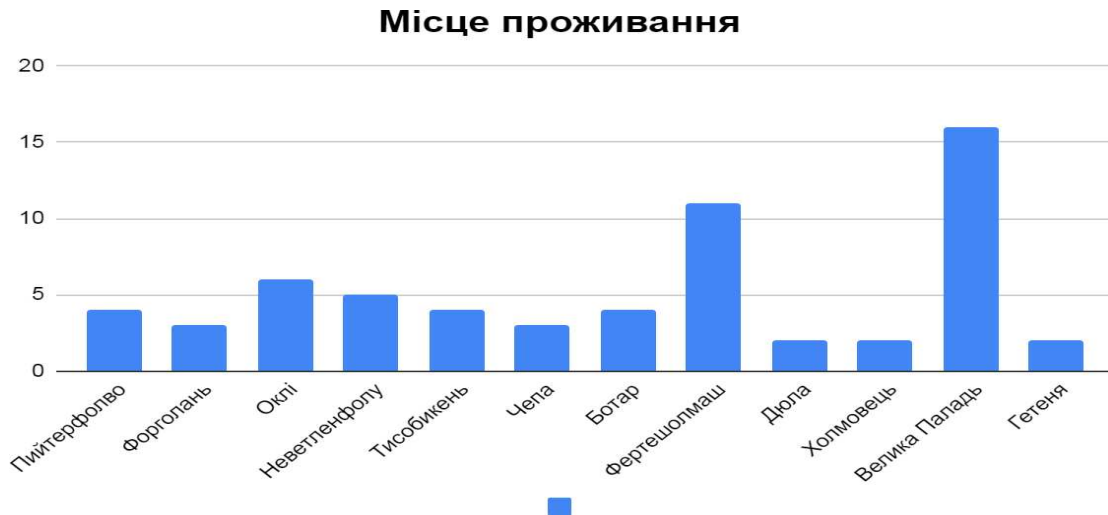

Діаграма №1

Факт, що більша частина респондентів належить до одного місця народження, у цьому випадку до села Велика Паладь, є цікавим відкриттям. Це може свідчити про географічну концентрацію або домінування певного населеного пункту серед опитаних.

Дійсно, місце народження може мати великий вплив на лексичний склад мови особи через різні фактори, такі як вплив регіональних діалектів, традицій та культурних особливостей. Аналіз цього аспекту може допомогти краще зрозуміти лінгвістичні відмінності серед різних груп людей, що може бути корисним для формулювання мовних політик або програм.

Зважаючи на зазначене, важливо провести подальший аналіз мовного складу та характеристик опитаних з різних місць народження для отримання більш глибокого розуміння впливу місця народження на мову та сприйняття мовного стану регіону.

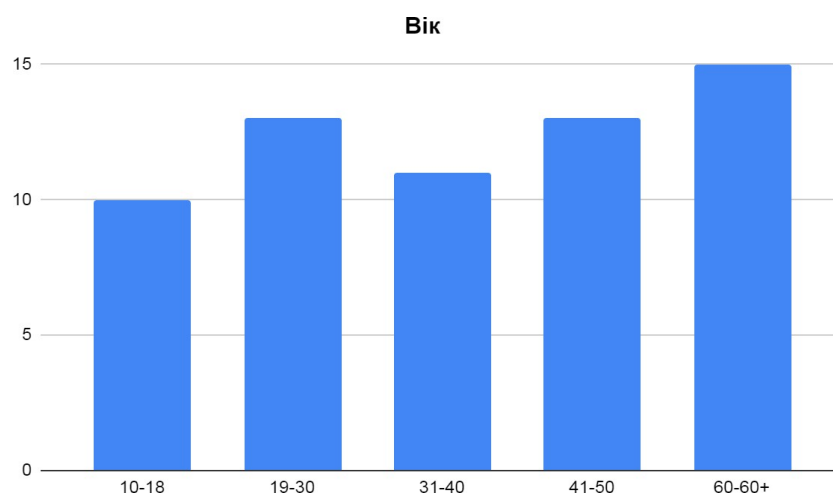

Діаграма №2

Факт, що більшість респондентів проживають у селі Велика Паладь, підтверджує значний вплив цього конкретного населеного пункту на досліджувану громаду. Це може вказувати на те, що більшість опитаних мають глибокі зв'язки з цим селом, що важливо для розуміння мовного стану та лінгвістичних особливостей даної території.

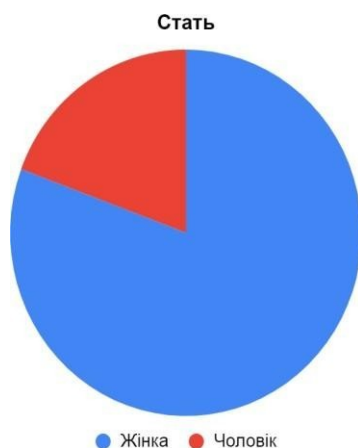
Таке обмеження щодо місця народження та проживання респондентів дозволяє збільшити репрезентативність результатів та зробити їх більш адекватними для аналізу мовної ситуації в конкретній громаді. Також це допомагає уникнути спотворень даних через можливу відсутність знань чи досвіду щодо інших населених пунктів.

З урахуванням цього обмеження, результати опитування можуть бути більш точними та репрезентативними, що полегшить подальший аналіз мовного стану та визначення шляхів покращення мовної ситуації в громаді.

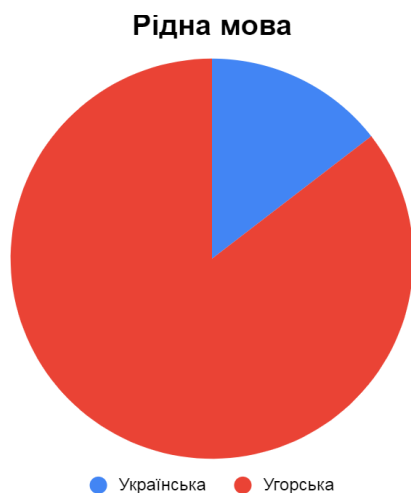
Діаграма №3

На діаграма №3 добре видно, які вікові категорії виповнили анкету. Вік респондентів відіграє важливу роль. Вік впливає на світосприйняття та її ставлення до мови. Від віку залежить і розвиток особистості та освіта. Якщо знаємо вік респондентів, це дає змогу визначити яка вікова категорія використовує запозичення. Виявилось, що особи не залежно від віку використовують, або розуміють запозичення.

Діаграма №4

Діаграма №4 чітко показує, що жінки є основними респондентами анкету, а частка їхньої участі швидше за все збільшуватиметься в майбутньому. Ця тенденція свідчить про активну громадянську позицію жінок та їх бажання брати участь у формуванні соціальних досліджень і прийнятті рішень. Однак важливо зауважити, що їхня участь у анкетуваннях не впливає на інші аспекти опитування або на його результати.

Діаграма №5

Угорську мову вважають рідною більшість мешканців Пийтерфолвівської сільської громади, відображає глибокі історичні та культурні зв'язки цього регіону з Угорщиною.

Історично Карпатський регіон, включаючи територію Пийтерфолвівської сільської

громади, був частиною Угорської королівської держави або Австро-Угорщини. Це сприяло впливу угорської мови та культури на місцеве населення і впливало на формування мовної та культурної ідентичності мешканців.

Розуміння історичних та культурних контекстів є важливим для аналізу мовної ситуації та формування мовних політик у таких регіонах. Врахування цих факторів допомагає розуміти та визначати шляхи збереження та розвитку мовного різноманіття та культурної спадщини у цьому регіоні.

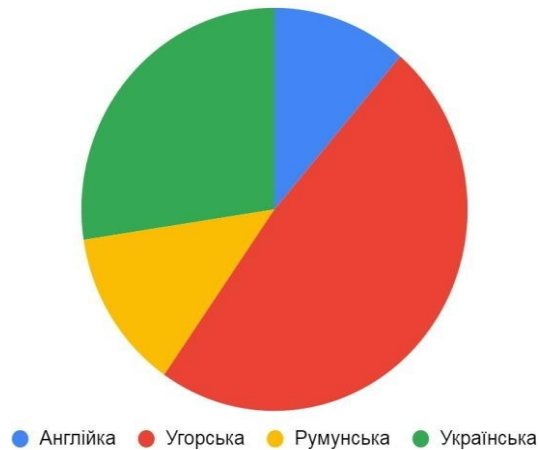
Діаграма №6

Розумію, що на основі даних діаграми №6 можна зробити такі висновки. Якщо значна частина населення Пийтерфолвівської сільської громади вважає себе угорцями, то ймовірно, багато з них вважають угорську мову своєю рідною. Це створює сприятливі умови для використання східнослов'янських запозичень у власній мові.

Запозичення з інших мов — це звичайне явище, особливо у мовній ситуації, де люди мають багато мовних контактів або домінуюча мова відрізняється від мови, що вважається рідною для частини населення. Такі запозичення можуть відображати культурний обмін та взаємодію між різними групами людей, що проживають у даній громаді.

Аналіз мовного складу та використання запозичень може бути корисним для розуміння культурних та мовних взаємозв'язків у даній громаді, а також для формулювання стратегій збереження та розвитку мовного різноманіття.

Якими мовами володієте?

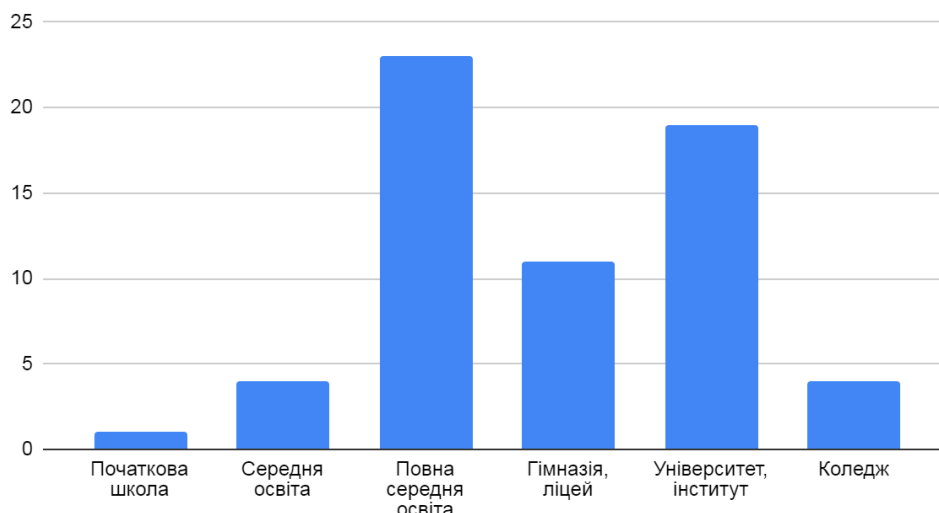
Діаграма №7

Зрозуміло, діаграма №7 відображає розподіл знань різних мов серед населення Пийтерфолвівської сільської громади. Факт, що населення на початковому рівні володіє англійською, угорською, румунською та українською мовами, вказує на мовну різноманітність та багатство культурного спадщини в цьому регіоні.

Розподіл знань цих мов може бути пов'язаний з різними факторами, такими як історичні зв'язки, географічне розташування, економічні взаємозв'язки та інші. Наприклад, близькість до кордону з Румунією може пояснити володіння румунською мовою певною частиною населення.

Розуміння мовного складу та розподілу мовних знань є важливим для формування ефективних мовних політики та програм, які б підтримували багатомовність та сприяли б взаєморозумінню та взаємодії між різними групами населення.

Освіта

Діаграма №8

Виділення та аналіз різних рівнів освіти серед респондентів є дуже важливим для

розуміння їхнього сприйняття мовного стану регіону. Особи з вищою освітою можуть мати більше знань та навичок для аналізу мовних явищ і виразів, що сприяє більш об'єктивному та глибшому розумінню мовного стану.

Частка респондентів із вищою освітою може також вказувати на вищий рівень зацікавленості та активності в спільноті, що також може впливати на якість та об'єктивність зібраних даних.

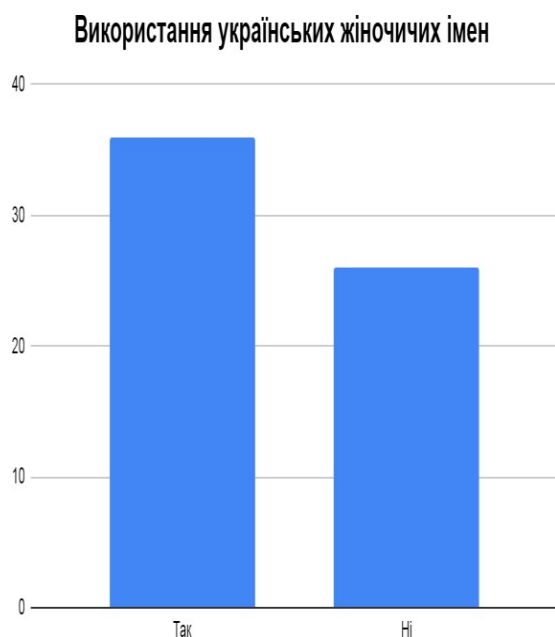
Результати опитування серед осіб з різними рівнями освіти можуть допомогти у формулюванні більш обґрунтованих рекомендацій або стратегій щодо покращення мовного стану регіону, оскільки вони відображають різні перспективи та досвід сприйняття мови.

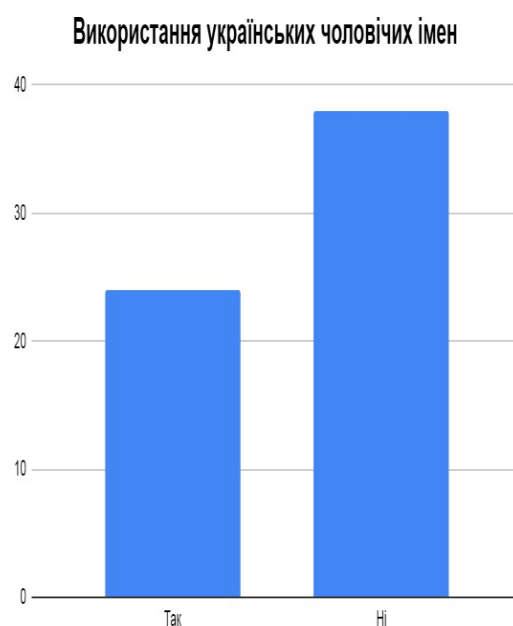
Діаграма №9

Питання про використання запозичень у нашому випадку є дуже важливим. На діаграмі №9 видно, що більша частина респондентів використовує у власному мовленні запозичення. Це означає, що угорці використовують слов'янські запозичення, а українці угорські лексеми. Таке явище є показником тісних мовних і культурних контактів між двома націями.

Закарпаття багатонаціональна територія, тому використання запозичень є звичним явищем і цілком прийнятним. Не лише Закарпаття славиться багатонаціональністю і різноманітністю мов, але і Пийтерфолвівська сільська громада. Тут співіснують українці, угорці, румуни, та інші етнічні групи, які зберігають свою ідентичність, вносячи свій вклад у багатозарову тканину культурного розмаїття регіону.

Діаграма №10

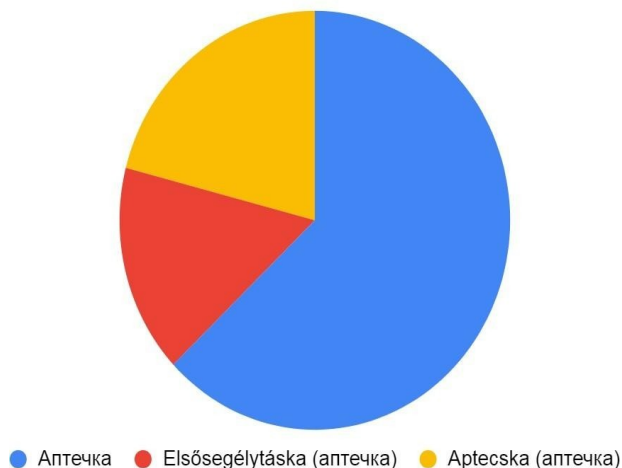
Діаграма №11

Розуміємо, що використання українських відповідників на угорських антропоніми є поширеним явищем на території Пийтерфолвівської сільської громади. Це може бути пов'язано з історичними, культурними та соціальними чинниками, такими як довготривала взаємодія між українським та угорським населенням.

Щодо використання слов'янських імен для позначення українців угорськомовними особами, це може бути спричинене низкою причин, таких як культурна асиміляція, інтернаціональні шлюби, або просто звичайне використання тих імен, які вже відомі і зрозумілі в угорсько мовному середовищі.

Діаграми №10-11, які відображають відношення між використанням жіночих та чоловічих антропонімів, можуть допомогти у зрозумінні та аналізі соціокультурних та мовних звичаїв у даній громаді. Це дозволить краще розуміти динаміку використання антропонімів у відношенні до гендерних ролей та культурних традицій у цьому регіоні.

Що зображено на картинці?

Діаграма №12

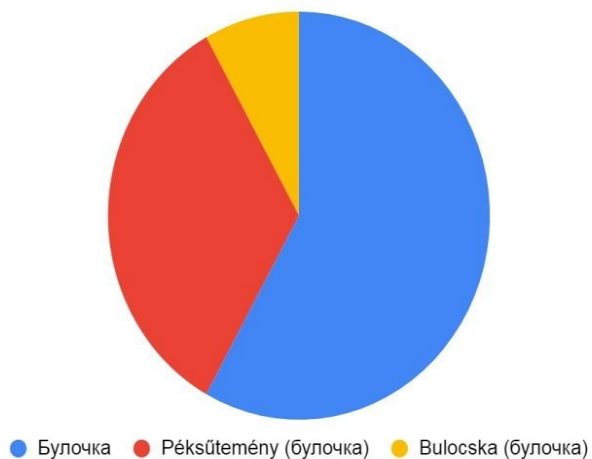
Фото №1

Друга частина анкетування складалася із розпізнавання зображень. На фотографії №1 можете побачити зображення на яку всі респонденти мали власне представлення. Цікаво, що більшість респондентів обрала українські лексеми для опису зображення на фотографії. Це може свідчити про широке використання української мови серед мешканців Пийтерфолвівської сільської громади, а також про їхнє знайомство з українськими культурними та мовними реаліями.

Діаграма №12 демонструє, що українські лексеми є домінуючими серед відповідей респондентів. Це може бути результатом різних факторів, включаючи культурний вплив, соціокультурний контекст та особисті уподобання.

Дослідження вибору лексем для опису зображення може допомогти краще зрозуміти мовну практику та культурні уподобання мешканців громади, а також виявити можливі тенденції у використанні мови.

Що зображено на картинці?

Діаграма №13

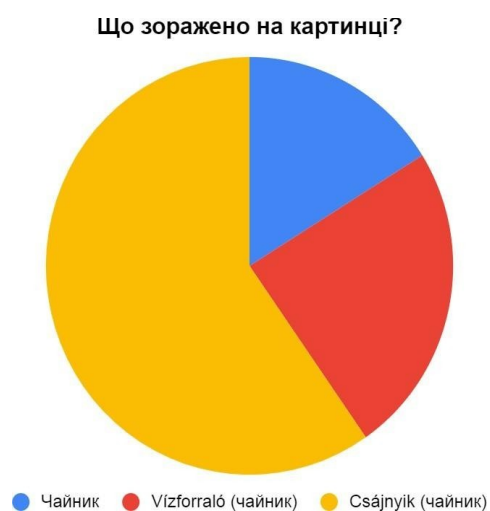

Фото №2

На діаграмі №13 можете побачити результати опитування, де була представлена

картина фото №2. Відповіді на питання «Що зображено на картині?» були “булочка”, “*péksütemény*” і “*bulacska*”. Це всі однакові відповіді на запитання змістовно, але особливість полягає у написанні цих слів. Український відповідник *булочка* є відповіддю україномовного населення, а *péksütemény* і *bulacska* відповіді угорськомовного населення. Такі особливості мови і мовлення характерні для мешканців Пийтерфолвівської сільської громади.

Видно, що культурні впливи та мовні особливості мають значний вплив на спосіб, яким люди сприймають і описують світ навколо себе. Ця діаграма свідчить про важливість розуміння мовної та культурної різноманітності при проведенні опитувань та аналізі даних.

Діаграма №14

Фото №3

Діаграма №14 свідчить про використання одного поняття декількома способами. Відповіді на питання «Що зображено на картині?» були “чайник” “*csájnyik*” і “*vízforraló*”. Більша частина респондентів обрала відповідь “*vízforraló*”. Це свідчить про знання угорськомовного відповідника серед населення, і охоче його використовують. Питання про використання східнослов'янських запозичень серед угорськомовного населення є важливим і показовим до мовного стану Пийтерфолвівської сільської громади. Фотографія №3 сприймається всіма респондентами однаково, але всі вони використовують різні слова на позначення одного предмета.

Підкреслюється значення мовної міжкультурної різноманітності і може мати важливе значення для мовної політики та освіти в даному регіоні. Важливо зберігати й підтримувати цю мовну різноманітність як частину культурного багатства і сприяти взаєморозумінню між різними мовними групами в спільноті.

Що зображено на картинці?

● Személyi igazolvány (паспорт) ● Paszport (паспорт) ● Паспорт ● Személyi

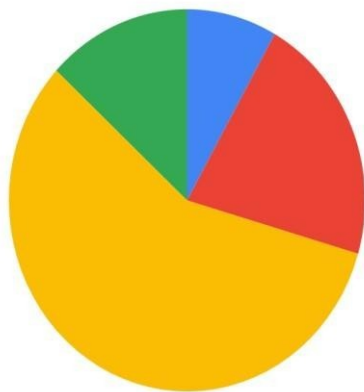
Діаграма №15

Фото №4

Відповіді на питання «Що зображено на картинці?» під картою Фото №4 були схожими до інших діаграм. На діаграмі №15 можете побачити, як розподілилися відповіді “*személy igazolvány*”, “*paszport*” “*személyi*” і “*paszport*”. Всі ці відповіді схожі, але мають різне використання. Вплив української мови на угорськомовне населення є помітним. Більша частина респондентів тому використовує слово “*paszport*”. Використання цієї лексеми майже щоденний.

Що зображено на картинці?

● Gyógyszertár (аптека) ● Ápteká (аптека) ● Patika (аптека) ● Аптека

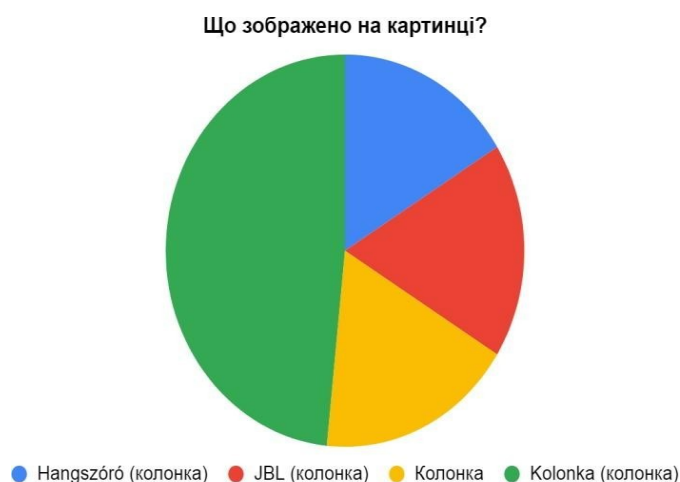
Діаграма №16

Фото №5

Діаграма №16 свідчить про використання одного поняття декілька способами. Відповіді на питання «Що зображено на картинці?» були “*gyógyszertár*” “*áptecsska*”

“patika” і “anтека”. Більша частина респондентів обрала відповідь “patika”. Це свідчить про використання населенням простих слів. Питання про використання східнослов'янських запозичень серед угорськомовного населення є важливим і показовим до мовного стану Пийтерфолвівської сільської громади. Фотографія №5 сприймається всіма респондентами однаково, але всі вони використовують різні слова на позначення одного предмет. Воно підкреслює значення мовної міжкультурної різноманітності і може мати важливе значення для мовної політики та освіти в даному регіоні.

Діаграма №17

Фото №6

На фотографії №6 можете побачити зображення, про яке всі респонденти мали власне представлення. Цікаво, що більшість респондентів вибрала українські запозичення лексем для опису зображення на фотографії. Це може свідчити про широке використання українських слів угорськомовними мешканцями Пийтерфолвівської сільської громади, а також про їхнє знайомство з українською мовою.

Діаграма №17 демонструє, що українські запозичення є домінантними серед відповідей респондентів. Дослідження вибору лексем для опису зображень може бути корисним для аналізу мовної практики мовної практик. Це може допомогти виявити тенденції у використанні мови, встановити певні стилістичні стилістичні осетитпівчиста особли іку мовленнєвого спілкування в конкретній громаді. Таке дослідження може розкрити вплив культурних чинників на вибір лексики, а також допомонрозугти x аспектів мовленнєвої діяльності.

Що зображено на картинці?

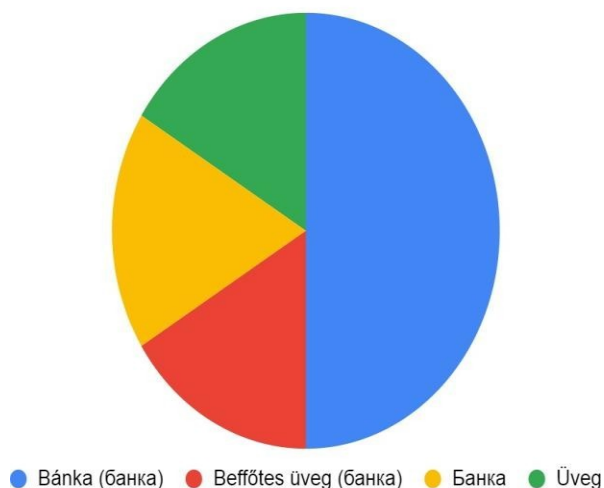
Діаграма №18

Фото №7

На діаграмі №18 демонструємо відповіді на питання «Що зображено на картині?» до Фото №7. Відповіді респондентів поділялися на три групи. Більша частина опитаних обрали “zelyonka”. Це є показником, що більшість угорськомовного населення Пийтерфолвівської сільської громади використовує східнослов’янські запозичення. З висновком, що більшість угорськомовного населення використовує східнослов’янські запозичення. Можемо бачити наслідки міжмовних контактів між сусідніми етнічними групами.

Що зображено на картинці?

Діаграма №19

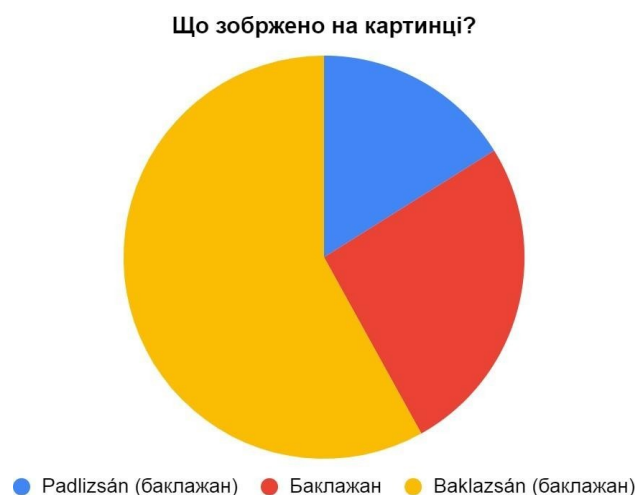

Фото №8

Діаграма №19 є доказом на використання українських запозичень у мовленні мешканців сіл Пийтерфолвівської сільської громади. На Фото №8, на думку респондентів зображено “bánka”, “beffötes üveg”, “банка” чи “üveg” (всі чотири слова

в перекладі означають “банка”). Через мовні особливості більшість респондентів обрали відповідь “*bánka*”.

Відображення українських запозичень у їхньому мовленні може свідчити про культурний обмін або історичні зв'язки з українським середовищем. Також це може вказувати на змішаність мовних впливів у цій спільноті та її багатозаровість.

Діаграма №20

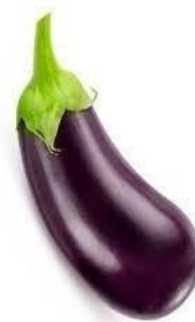
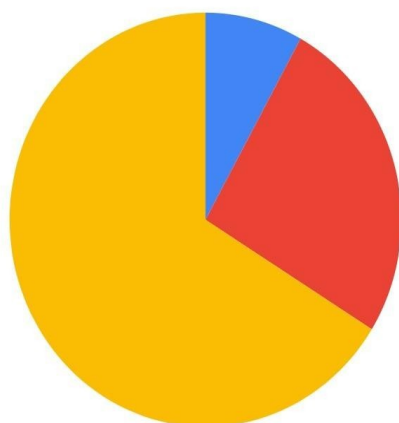

Фото №9

Діаграма №20 свідчить про використання одного поняття декількома способами. Відповіді на питання «Що зображено на картинці?» були “*padlízszán*” “*baklászán*” і “*балажан*”. Більша частина респондентів обрали відповідь “*baklászán*”. Виявлення того, що більшість респондентів обрали відповідь “*baklászán*”, свідчить про популярність цього терміну серед угорськомовного населення та можливо про його домінуючу роль у їхньому мовленні. Порівняння використання східнослов'янських та угорських запозичень може розкривати багато про мовний контекст і культурний обмін в даній громаді. Питання про використання східнослов'янських запозичень серед угорськомовного населення є важливим і показовим до мовного стану Пийтерфолвівської сільської громади. Фотографія №9 сприймається всіма респондентами однаково, але всі вони використовують різні слова на один предмет.

Що зображено на картинці

● Cseburek (чебурек) ● Чебурек ● Húsos fánk (чебурек)

Діаграма №21

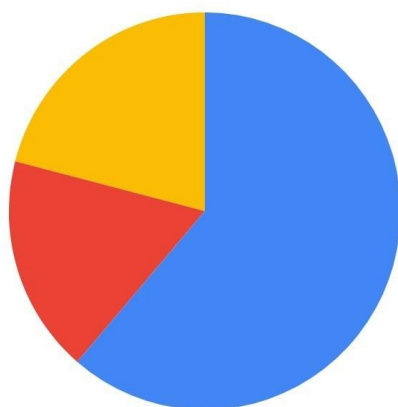

Фото №10

На Фото №10 можете побачити чебуреки, але із Діаграми №21 бачимо, що не всі респонденти мають такої думки. Більшість опитаних обрали відповідь "*húsos fánk*", що у прямому перекладі із угорського означає "пиріжки з м'ясом".

Факт, що більшість респондентів обрали відповідь "*húsos fánk*", може свідчити про те, що цей термін є більш поширеним або зрозумілим для цієї спільноти, незважаючи на те, що це угорський термін, який у прямому перекладі не відповідає українському "*чебуреку*". Такі різноманітності можуть відображати культурні та мовні особливості спільноти Пийтерфолвівської сілької громади.

Що зображено на картинці?

● Avária (аварія) ● Baleset (аварія) ● Аварія

Діаграма №22

Фото №11

Діаграма №22 до Фото №11 є фактом про використання українських запозичень угорсько мовним населенням. Більшість респондентів обрали само запозичений варіант слова. Цікаво, що українські запозичення використовуються у мовленні

угорськомовного населення. Це може свідчити про тісний контакт між різними мовними групами в цій спільноті або про історичні зв'язки, що впливають на використання мови. Виявлення таких запозичень може розширити наше розуміння мовної динаміки та культурного обміну в даній громаді.

На запитання «Які україномовні запозичення використовуєте повсякденно?». Майже всі респонденти дали схожу відповідь. Використання запозичень є звичним явищем. У цих відповідях можемо знаходити декілька схожих відповідей, це є доказом того, що ці люди проживають на одній території. Лексеми, яких написали у своїх відповідях використовуються кожний день.

Відповіді на запитання:

- *csájnyik* ‘чайник’, *áptecska* ‘аптечка’, *felcser* ‘фельдшер’, *bágázs* ‘багаж’
- *zakuszka* ‘закуска’, *poveszka* ‘повістка’, *bánki* ‘банки’, *májka* ‘майка’ és még sok más.
- *povorot* ‘поворот’
- *bulacska* ‘булочка’, *grecka* ‘гречка’
- *bagázsnyik* ‘багажник’, *medszesztra* ‘медсестра’, *kompot* ‘компот’, *pelmenyi* ‘пелмені’, *flakon* ‘флакон’
- *grecka* ‘гречка’
- *tyipá* ‘тіпа’
- Аргумент - *valamit argumentál, érvekkkel alátámaszt, stb*
- *borscs* ‘борщ’, *tyipa* ‘тіпа’
- квитанція, староста, булка, гречка, флакон
- *áptecska* ‘аптечка’, *kolonka* ‘колонка’, *grecka* ‘гречка’, *prava* ‘права’, *bagázsnyik* ‘багажник’, *szpért* ‘спирт’, *perekisz* ‘перекис’
- *avária* ‘аварія’
- маршрутка, машина, булочка
- так, пой
- акт, протокол, наказ, накладна
- *zajava* ‘заява’, *vajenkomat* ‘воєнкомат’
- банка, булочка
- парика, лечо, лабош, палачінтовка
- *paszport* ‘паспорт’, *patika* ‘аптека’, *bánka* ‘банка’
- *paszport* ‘паспорт’, *szprávka* ‘справка’, *zájáva* ‘заява’, *csájnyik* ‘чайник’, *májka* ‘майка’

- *zajáva* ‘заява’, *sztipi* ‘стіпі’, *dekret* ‘декрет’
- *zasét* ‘зошит’, *zajáva* ‘заява’, *trévohá* ‘тривога’
- *paszport* ‘паспорт’, *nakladna* ‘накладна’, *pricept* ‘прицеп’
- *zeljonka* ‘зельонка’, *bulacska* ‘булачка’, *áptecska* ‘аптечка’, *ávária* ‘аварія’, *kábácski* ‘кабачки’
- *áptecska* ‘аптечка’, *gramota* ‘грамота’, *prava* ‘права’
- *práva* ‘права’, *aptecska* ‘аптечка’, *gramota* ‘грамота’
- *zákuszka* ‘закуска’, *májka* ‘майка’, *buhánka* ‘буханка’
- *práva* ‘права’, *áptecska* ‘аптечка’, *bagázsnyik* ‘багажник’
- *cseburek* ‘чебурек’, *pászport* ‘паспорт’, *avária* ‘аварія’
- *bulacska* ‘булочка’, *bánka* ‘банка’
- квитанція, транзит, довідка, булка, аварія, паспорт
- *sztipi* ‘стипендія’, *butyka* ‘бутька’, *csurma* ‘чурма’, *csemodan* ‘чемодан’, *izolenta* ‘ізолента’, *lágér* ‘лагер’

Висновки з анкетування дуже інформативні та дозволяють краще зрозуміти мовну та культурну ситуацію в Пийтерфолвівській сільській громаді.

Ось кілька ключових висновків:

місце народження та проживання: Більшість респондентів народилися і проживають у Пийтерфолвівській сільській громаді, що вказує на глибокі корені та зв'язки з цим регіоном.

— соціальні характеристики: Середній вік респондентів 37 років, більшість з них жінки. Ці дані важливі для розуміння демографічного складу та гендерних особливостей громади.

— мовні характеристики: Більшість респондентів вважають угорську рідною мовою, проте також володіють українською, румунською, англійською та російською мовами. Це вказує на мовну різноманітність та багатство культурного спадщини в громаді.

— використання запозичень: Відповіді на питання про використання запозичень підтверджують, що жителі Пийтерфолвівської сільської громади активно користуються запозиченнями, особливо з української та російської мов.

Ці висновки надають важливу інформацію для подальшого розвитку мовних та культурних ініціатив у громаді, а також для формулювання мовної політики та освітніх програм.

ВИСНОВОК

В даній роботі ми дослідили особливості багатомовного середовища сіл Пийтерфольвівської сільської громади Берегівського району. Проведені аналізи дозволили нам виявити деякі цікаві тенденції та особливості у використанні мов у цьому регіоні.

Згідно з нашими дослідженнями, багатомовне середовище сіл Пийтерфольвівської сільської громади є результатом багатовікової історії, міжетнічної взаємодії та культурного обміну. У цьому районі спостерігається велика різноманітність мов, яка включає угорську, українську, румунську та інші мови. Важливо враховувати, що багатомовне середовище є не лише джерелом культурного багатства, але й ключовим фактором у формуванні ідентичності та спільнотної кооперації.

Зокрема, ми визначили, що угорська мова залишається домінуючою у сільському середовищі, але разом з тим спостерігається значний вплив української та румунської мов. Це свідчить про складність та багатшаровість мовної ситуації у даному регіоні.

Також важливо відзначити, що багатомовне середовище має великий вплив на культурний та соціальний розвиток сільських громад. Воно сприяє збереженню мовної різноманітності, а також розвитку міжетнічного та міжкультурного спілкування.

У цілому, результати нашого дослідження підкреслюють важливість подальшого вивчення багатомовних середовищ, а також необхідність на збереження та підтримку мовного різноманіття в сільських громадах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бевзенко С. П. Українська діалектологія. К.: Вища школа, 1980. С. 246 .
2. Гриценко П. Ю. Говірка. // Енциклопедія «Українська мова». Видання друге. Київ, 2004. 821 с.
3. Діалектологічні студії. 3. Збірник пам'яті Ярослави Закревської. Львів, 2003. С. 247–256.
4. Кульбіда С.В., Чепчина І.І., Адамюк Н.Б., Замша А.В., Зборовська Н.А., Іванюшева Н.В., Лещенко О.М. Концепція білінгвального навчання осіб з порушенням слуху Київ – 2011 С.53
5. Лизанець П. Діалектологія як наука сучасного модерного мовознавства. Діалектологічні студії. 3. Збірник пам'яті Ярослави Закревської. Львів. 2003. С.256
6. Німчук В. В. Закарпатський говір. // Енциклопедія «Українська мова». Видання друге. Київ, 2004. 821 с.
7. Островський О. О. Білінгвізм в умовах полікультурного середовища Закарпаття / Мукачівський державний університет, Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II – 2020. – С. 176.
8. Поличева, 2023, Поняття «білінгвізм» та його особливості у художніх текстах с.124
9. Пундєв, В. В. Психологічні особливості структури лідерських якостей студентів-білінгвів / В. В. Пундєв // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки: зб. наук. праць / гол. ред. О.Є. Блинова. – Івано-Франківськ : ХДУ, 2022. – Вип. 2. – С. 28-34.
10. Сердега Р. Л. Українська діалектологія [навчальний посібник] / Р. Л. Сердега, А. А. Сагаровський. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 156 с.
11. Царьова І. В. Білінгвізм як багатонаціональне явище / І. В. Царьова // Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 27 січня 2017 р.). – Дніпро : ДДУВС, 2017. – С. 134-137
12. Beregszászi Anikó, Csernicskó István: A kétnyelvűség típusai a kárpátaljai magyar közösségben. In Csernicskó István szerk. A mi szavunk járása. Bevezetés a kárpátaljai

- magyar nyelvhasználatba. Beregszász: Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola, 2003 C. 2.
13. Cserniczkó István: Amit a kárpátaljai magyar kétnyelvűségről tudunk. In. Szavak— Nevek — Szótárak Írások Kiss Lajos 75. születésnapjára Kiss Gábor és Zaicz Gábor szerk. A Magyar Tudományos Akadémia Nyelvtudományi Intézete Budapest, 1997 C. 92.
 14. Cserniczkó István 1998A: A magyar nyelv Ukrajnában (Kárpátalján). Budapest: Osiri Kiadó
 15. Csernyickó István 1998B: Az ukrán nyelv Kárpátalján. Regio. Kisebbség, politika, társadalom. 9.évf. 1. sz. / 1998, C. 48.
 16. Csernyicskó István — Melnyk Svitlana 2007: Az ukrán kisebbségek és a nyelvi oktatás. In. Orosz Ildikó szerk., Magyarok a Tisza-forrás környékén. A felső-Tisza-vidéki magyarok anyanyelvi-oktatási helyzete egy kutatás tükrében. PoliPrint, Ungvár 2007. C. 148.
 17. Horváth Katalin 1976: A kárpátontúli magyar nyelvjárások magánhangzó-rendszere USZSZK Felső— és Szakközépoktatásügyi Minisztériuma – Uzshorodi Állami Egyeteme, Ungvár.
 18. Juhász Dezső A magyar nyelvjárások területi egységei. // Magyar dialektológia In.
 19. Kiss Jenő (szerk.) Magyar Dialektológia Osiris Kiadó, Budapest, C. 316. 2001
 20. Landry R. Linguistic Landscape and Ethnolinguistic Vitality: An Empirical Study / R. Landry, R. Bourhis // Journal of Language and Social Psychology. — 1997. — 16, №.1.- P.

Звіт про перевірку схожості тексту Oxsico

Назва документа:

Бакалаврська робота_Кордош I.docx

Ким подано:

Наталка Лібак

Дата перевірки:

2024-05-22 19:27:10

Дата звіту:

2024-05-22 19:43:01

Ким перевірено:

I + U + DB + P + DOI

Кількість сторінок:

64

Кількість слів:

10430

Схожість 6%	Збіг: 33 джерела	Вилучено: 0 джерела
Інтернет: 24 джерела	DOI: 0 джерела	База даних: 0 джерела
Перефразовування 1%	Кількість: 22 джерела	Перефразовано: 141 слова
Цитування 4%	Цитування: 20	Всього використано слів: 1044
Включення 0%	Кількість: 1 включення	Всього використано слів: 14
Питання 0%	Замінені символи: 0	Інший сценарій: 13 слова